

Veřejně prospěšné aktivity seniorů

Práce se zaměřuje na aktivity seniorů 3. věku, především na aktivity, jejichž přímé dopady přesahují hranice rodiny a osobních zájmů a přinášejí veřejný prospěch, tedy prospěch obci, zájmové komunitě nebo společnosti. Jak by mohla společnost přirozeně využít potenciál, který představují jejich znalosti, zkušenosti a dovednosti?

Práce sledovala tři cíle: teoreticky a empiricky prozkoumat běžné i veřejně prospěšné aktivity seniorů jako soudobý sociální jev, identifikovat motivy, vnější faktory a bariéry pro realizaci aktivit a navrhnout individuální index aktivního stáří. Byl zaveden pojem osobní copingové strategie seniorů a navržen tzv. ideální, čistý typ ofenzivní, proaktivní strategie.

Byly diskutovány gerontologické teorie aktivity, odpojování a kontinuity, podpořené několika univerzálními psychologickými teoriemi a výkladově propojené s problematikou potřeb. Byly vyjasněny pojmy jako veřejný zájem a aktivity, jejich třídění a navrženy operacionální definice rozmanitých determinant a faktorů, které ovlivňují aktivity a postoje seniorů.

Empirická část prací měla explorativní, nikoliv verifikační účel a přinesla poznatky o aktivitách různého druhu a o způsobech, jimiž se senioři vyrovnávají se svým stářím a stárnutím. Hlavním datovým zdrojem bylo anonymní dotazníkové šetření pomocí internetu, jehož se zúčastnilo 2031 osob ve věku 60 let a více. V rámci průzkumu byly definovány souhrnné škály, které charakterizují různé aspekty chování a prožívání seniorů a také tři individuální indexy aktivního stáří a veřejně prospěšné aktivity. Mimo hromadné dotazování byla použita metoda polořízených rozhovorů s 29 seniory.